

DRŽAVNO NATJECANJE UČENIKA IZ GEOGRAFIJE 2008. GODINE

1. RAZRED

Zaporka _____ Bodovi _____

2

1. Kojeg datuma je sunce u podne u najnižoj točki u Torontu?
a) 21. ožujka   b) 21. lipnja   c) 22. rujna   d) 21. prosinca

2

2. Poredaj države (Indija, Njemačka, Turska, Kanada, Japan) prema redoslijedu zalaska Sunca u dane ekvinocija. Na 170° i. g. d. je 17 sati.

3

3. Poveži opise s odgovarajućim nazivom intruzivnih magmatskih oblika upisivanjem brojeva na crtu.

1 – intruzija magme između dva sloja

2 – gljivasti intruzivni oblik

3 – magmatska intruzija u Zemljinoj kori velikog volumena

____ - kupa

____ - batolit

____ - lakolit

____ - sklad

____ - kaldera

2

4. Skica prikazuje:

a) pojavu pomrčine Sunca

b) pojavu pomrčine Mjeseca

c) pojavu pomrčine Zemlje

3

5. Nadopuni tablicu: →

2

6. Zaokruži reljefne oblike karakteristične za današnje pustinjske prostore:

drumlin – komčić – vadi – kamenica – škrapa – dina – gur – valov – sprud

2

7. Koliki je obuhvat prostora predočen na 4 lista topografske karte mjerila 1 : 25 000, nastalih podjelom jednog lista krupnijeg mjerila?

a) 1° g.d. i 1° g.š.

b) 7,5' g.d. i 7,5' g.š.

c) 15' g.d. i 15' g.š.

d) 0,5° g.d. i 0,5° g.š.

2

8. Denudacija i aplanacija su dominantni procesi u:

a) geosinklinalnoj etapi formiranja Zemljine kore

b) orogenetskoj etapi formiranja Zemljine kore

c) kratonskoj etapi formiranja Zemljine kore

EOH	ERA	PERIODA	OROGENEZA	OPĆE OSOBINE
FANEROZOIK	KENOZOIK	NEOGEN		-----
		PALEOGEN	-----	DOBA SISAVACA
	MEZOZOIK	KREDA		
		JURA		-----
		TRIJAS		
	PALEOZOIK	PERM	HERCINSKA	DOBA VODOZEMACA
		KARBON		
		DEVON		DOBA RIBA
		SILUR		
		ORDOVICIJ		DOBA MORSKIH BESKRALJEŠNJAKA
		KAMBRIJ		

3

9. Razvrstaj pojmove u odgovarajuću skupinu:

cirk - vjetar – led – korozija – toplina – morena – derazija – klif – sprud

AGENCI: _____

PROCESI: _____

RELJEFNI OBLICI: _____

2

10. Regresivna erozija je:

- a) stvaranje doline strmih strana usijecanjem vodotoka u stijene
- b) formiranje mlazova koji na padinama stvaraju vododerine
- c) pomicanje slapišta unatrag destruktivnom snagom vode

2

11. Sinoptičke karte:

- a) prikazuju raspodjelu padalina tijekom godine na određenom prostoru
- b) prikazuju vremensko stanje u atmosferi na određenom prostoru
- c) prikazuju temperaturu i vlažnost zraka na određenom prostoru

2

12. Planetarnu cirkulaciju u atmosferi potiče:

- a) višak topline na visokim geografskim širinama
- b) nejednaka temperatura na različitim nadmorskim visinama
- c) stalna razlika u toplinskoj bilanci Zemlje na različitim geografskim širinama

3

13. Razvrstaj primjere cirkulacije u atmosferi:

zmorac, noćnik, jugo, monsuni, pasati, zonalni zapadni vjetrovi, maestral

PLANETARNA CIRKULACIJA: _____

SEKUNDARNA CIRKULACIJA: _____

LOKALNA CIRKULACIJA: _____

2

14. Kako se naziva reljefni oblik nastao kombinacijom padinskih procesa,

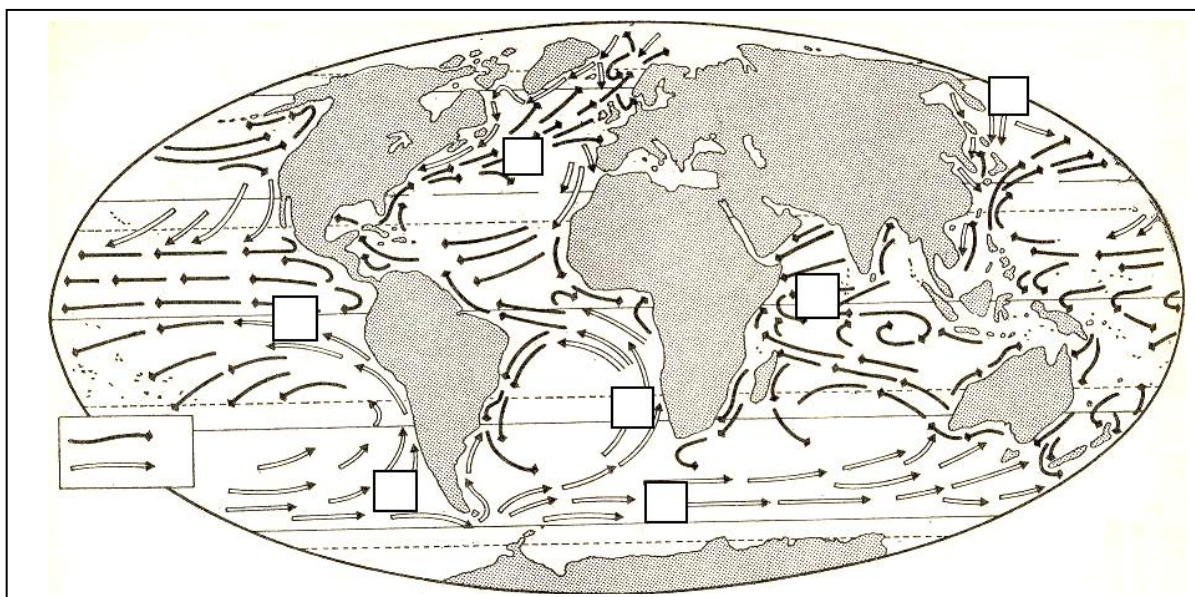
a čini ga akumulirani materijal u podnožju padina?

- a) strmac
- b) klif
- c) badland
- d) pediment
- e) valov
- f) ponikva

3

15. Označi brojevima na karti sljedeće morske struje:

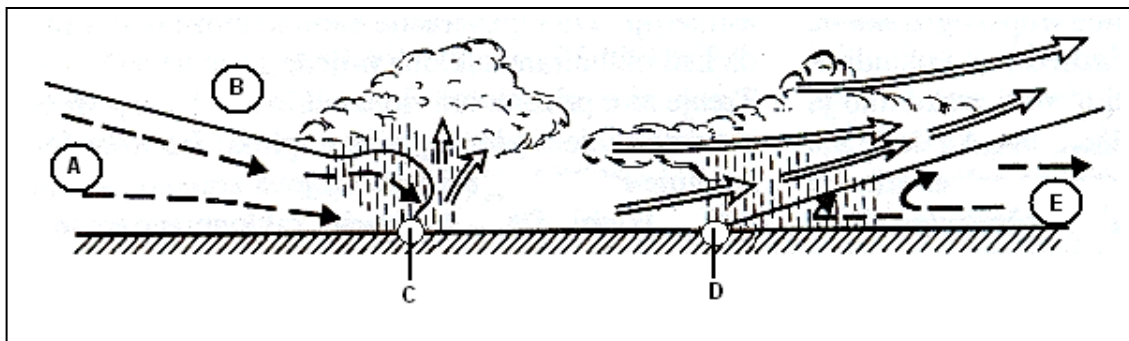
Humboldtova struja - 1, Golfska struja - 2, Ojašio struja - 3, Benguelska struja - 4, Struja zapadnih vjetrova - 5

3

16. Pridruži odgovarajuće pojmove slovima koja su upisana na skici.

topla zračna masa - topla fronta - hladna zračna masa - hladna fronta

A - _____, B - _____, C - _____
D - _____, E - _____.

2

17. Zaokruži slovo uz točne tvrdnje; Jadransko more utječe na klimatska obilježja hrvatskog priobalja:

- a) povećanjem temperaturnih amplituda tijekom godine
- b) stvaranjem temperature inverzije
- c) modificiranjem trajanja i intenziteta lokalne cirkulacije zraka tijekom godine
- d) smanjivanjem temperaturnih amplituda tijekom godine

3

18. Razdvoji klimatske modifikatore od klimatskih elemenata:

temperatura zraka – vlažnost zraka – morske struje – naoblaka – jezera – padaline – tlak zraka – Zemljina revolucija

KLIMATSKI ELEMENTI: _____

KLIMATSKI MODIFIKATORI: _____

2

19. Do kondenzacije i stvaranja oblaka u atmosferi najčešće dolazi:

- a) kada apsolutna vlažnost dosegne 100g/m^3
- b) kada relativna vlažnost dosegne 100%
- c) zbog spuštanja zraka niz reljefne prepreke
- d) zbog temperaturnog obrata

2

20. Navedi vrste jezera prema količini hranjive tvari u njima, idući od najzasićenijih okoliša prema siromašnijima:

_____ - _____ - _____.

2

21. Zaokruži osnovna obilježja troposfere:

- a) obilježena ionizacijom
- b) najbogatiji dio atmosfere kisikom (O_2)
- c) prostire se do visine od 23 km
- d) najgušći dio atmosfere
- e) dio atmosfere u kojem se zbivaju vremenske promjene
- f) dio atmosfere koji nas najbolje štiti od ultraljubičastog zračenja

3 22. Razvrstaj u odgovarajuću skupinu navedene elemente karte:
mjerilo karte – reljef – kartografska projekcija – naslov karte – nakladnik – okvir karte - naselja
GEOGRAFSKI ELEMENTI KARTE: _____
MATEMATIČKI ELEMENTI KARTE: _____
REDAKCIJSKI ELEMENTI KARTE: _____

2 23. Poveži prostor s odgovarajućom pojavom upisivanjem broja na predviđenu crtu:
destruktivna granica litosfernih ploča 1 _____ zapadna obala SAD-a
konzervativna granica litosfernih ploča 2 _____ zapadna obala Latinske Amerike
konstruktivna granica litosfernih ploča 3 _____ srednjooceanski hrbat u Atlantiku

2 24. Zaokruži pojmove vezane uz seizmičke pojave:
tuf - hipocentar - gejzir - tsunami - aplanacija - izoseiste - magnituda - estavele - superpozicija

2 25. Kako se nazivaju kopneni prostori iz kojih nema odvodnjavanja površinskih i
podzemnih voda u svjetsko more? _____

2 26. Zaokruži koja od navedenih jezera su kriptodepresije:
Kaspijsko jezero – Mrtvo more – Vransko jezero (na Cresu) – Titicaca – Bajkalsko jezero

2 27. Zaokruži pojmove vezane uz krški prostor:
dina - til – estavela – hum – kamenica – škrapa – siga – kum – gur – fjord – ponor - mrtvaja

2 28. Riječni režim je određen: a) brzinama otjecanja tijekom godine
b) najvišim protokom tijekom godine
c) oscilacijama vodostaja tijekom godine
d) najnižim protokom tijekom godine

3 29. Poveži uparivanjem točni pojam i njemu odgovarajući opis osnovnih obilježja tipa tala:
1 - podzoli _____ - crvenkasta tropska tla nastala intenzivnim otapanjem tvari u površinskom sloju
2 - crnice _____ - pjeskovita tla suptropskih krajeva
3 - lateriti _____ - tla izuzetne plodnosti s bogatim površinskim humusnim slojem
_____ - tla smanjene plodnosti zbog ispranosti površinskog sloja
_____ - trajno zamrznuta tla

3 30. Upiši brojeve koji se nalaze ispred prostora na crte ispred pripadajućih biljnih zajednica:
1 - subpolarne geografske širine _____ - makija _____ - mahovine i lišajevi
2 - umjerene geografske širine _____ - kišne šume _____ - mahagonij, tikovina, kaučukovac...
3 - ekvatorijalne geografske širine _____ - tundra _____ - mediteranska vegetacija